

Svikt og kollaps i sauegolv

Forfatter

Ole G. Hertzenberg, NSG

Sammendrag

I løpet av 2015 og 2016 har golvene i sauefjøs flere steder i landet kollapset. Sauene har rast gjennom golvet og havnet i gjødselkjelleren og rundt 30 dyr har omkommet.

Publisert

2017

Referanse

Sau og Geit Nr.2/2017

Utskriftsdato

26.04.2024 www.fag.nsg.no

Svikt og kollaps i sauegolv

I løpet av 2015 og 2016 har golvene i sauefjøs flere steder i landet kollapset. Sauene har rast gjennom golvet og havnet i gjødselkjelleren og rundt 30 dyr har omkommet.

Tekst: Anne Cath. Grimstad

I alt dreier det seg om 8 kjente tilfeller av slik kollaps. Samtlige av gulvene som har gitt etter er av modellen Tulla, og er konstruert og produsert av Reime Agri AS på Jæren.

Følger forskriftene

Tulla systemgolv er bygd opp av dragere (fagverk) med overliggende rister av strekkmessig metall eller plast. Gulvet bygges opp ved at ristene legges oppå dragerne, hvor ristene avstiver overgurten (den langsgående øvre del av rammen) på dragerne og holder dragerne stabile. Gulvet er konstruert i henhold til byggeforskriften for nyttelaster i husdyrrom med en tillatt belastning på 200 kg/m² jevnt fordelt last.

Under rettslig behandling

Det er uenighet mellom produsent/forhandlere og de som har kjøpt sauegolvet

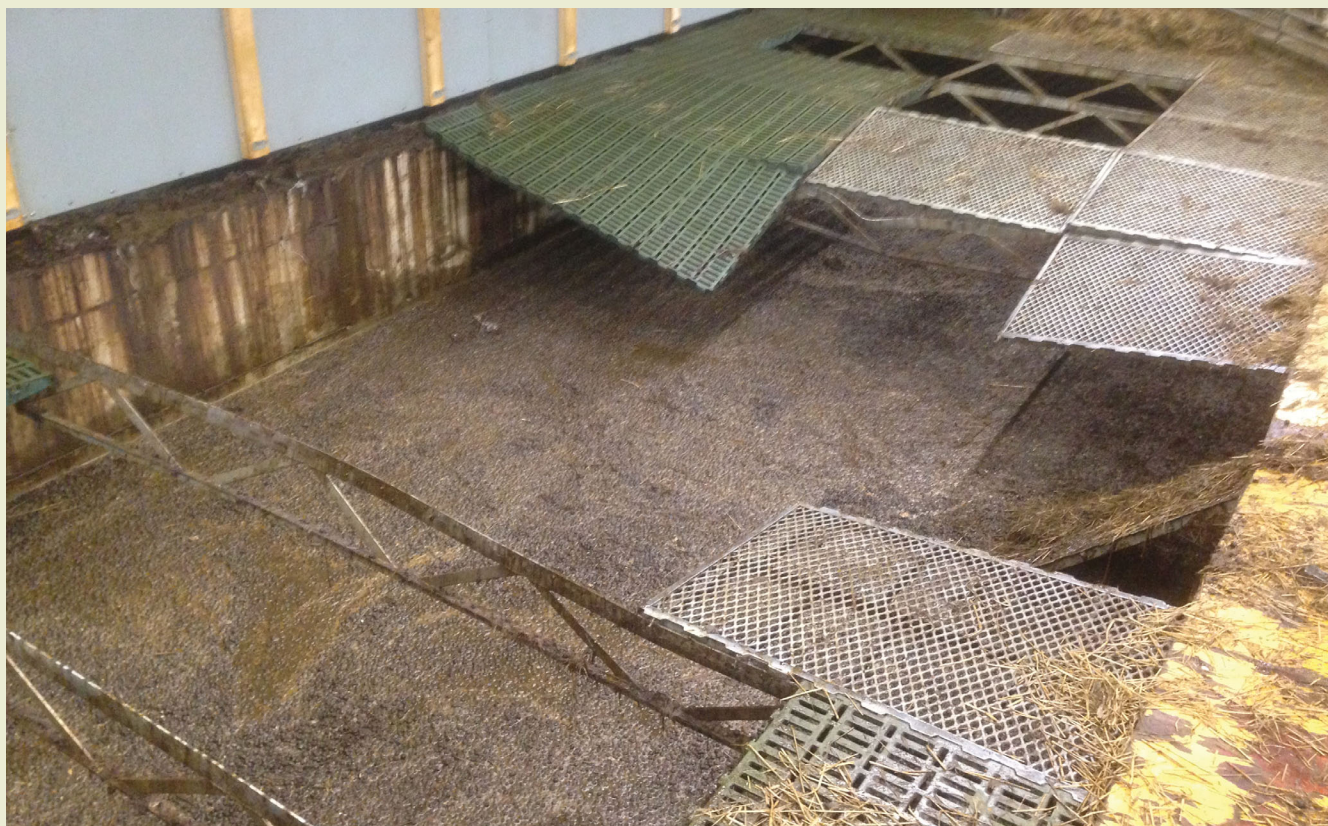
om hva den egentlige årsaken til kollapsene er. Uavhengige konsulentfirmaer som har vurdert konstruksjonen, mener at dragerne ved noen typer belastning ikke har tilstrekkelig avstivning og kapasitet og at konstruksjonen derfor knekker som følge av brudd i overgurten. Minst én av sakene havner i retten, nemlig kollapsen hos Kato Sinnes i Sandnes. Saken er berammet til november.

Populært golv

Tulla systemgolv for sau kom på markedet i 2013 og ble raskt populært, blant annet fordi det var fleksibelt og enkelt å montere. Ifølge markedsføringen kan det kombinere ulike typer rister og dragere, slik at man kan få ønsket driftsopplegg og optimale forhold for dyra. Golvet forhandles av blant andre Felleskjøpet Rogaland Agder og A-K Maskiner. Ifølge opplysninger som Norges Bondelag har fått fra produsenten, er det solgt ca. 200 sauegolv av typen Tulla her i landet, først og fremst på sør- og vestlandet.

For spede bærebjelker og dårlig avstivning har så langt ført til at åtte Reimegolv har kollapset. Foto: Arne Grindheim

Sånn så det ut etter golvkollapsen hos Arne Grindheim i Etne. Foto Arne Grindheim

Det nye sauhuset fra 2015 ble basert på storbingeløsning med islandshekk, fôrutlegger og kraftfôrautomat. Nå har Grønstad måttet endre innredningen slik at det ikke går mer enn 30 sauer i hver bing.

Utrygg i eget fjøs

- Det jeg så hos naboen i fjor vår satte en skikkelig støkk i meg. Bildet sitter på netthinna, og jeg går i daglig frykt for at også mitt sauegolv kan styrte ned i gjødselkjelleren.

Tekst og foto: Anne Cath. Grimstad

Lars Ø. Grønstad i Etne i Sunnhordland var ute sammen med noen venner en søndag i mars i fjor, da telefonen ringte. Den var fra naboen hans, Arne Grindheim, som med få ord fikk fram at han trengte hjelp.

Hell i uhellet

Sauegolvet hadde kollapset uten forvarsel og 30 sauer lå og svømte i gjødselkjelleren. Det ble raskt samlet 5-6 mann og sammen kom de naboen til unnsetning og fikk berget de aller fleste sauene. Uhellet hadde skjedd i forbindelse med at bonden hadde trengt sauene sammen før de skulle vaksineres. Han hadde stengt dem, klatret ut av bingen og stod selv i døråpningen og ventet på

veterinæren, da han plutselig hørte et brak og sauer som skrek. Da han snudde seg så han at deler av golvet var borte, og sauer som kavet der nede i den flytende gjødsla. Det var heldigvis ingen mennesker som ble skadet denne gangen. Men hadde kollapsen skjedd noen minutter senere, hadde både bonden og veterinæren blitt med i fallet.

Forferdelig for dyra

- Husdyras ve og vel ligger alltid dypt forankret i en bonde. Den behandlingen dyra måtte gjennomgå da de ble dratt opp fra gjødselkjelleren etter halsen med renneløkke, er heller ikke lett å glemme, sier Lars Ø. Grønstad, som altså kom til stedet rett etter ulykken.

- Flere av sauene ble liggende en stund som om de var døde, inntil de etter hvert kom seg igjen. Men en av sauene klarte ikke belastningen og døde.

Redd for eget og andres liv

Siden Grønstad hadde lagt tilsvarende golv i det nye sauehuset sitt samtidig med Arne Grindheim, har han helt siden kollapsen hos naboen følt seg utrygg når han arbeider i sitt eget fjøs. Han har sett seg tvunget til å gå bort fra storbingeløsning for å begrense antall sau som kan stimle sammen. Likevel er belastningen under føring høy, der det kanskje kan dreie seg om bortimot tre sauer à 120 kg pr. kvadratmeter rundt førkassen. Han frykter fortsatt at golvet før eller siden gir etter for belastningen.

Lars Ø. Grønstad er alene på gården, og skulle noe skje slik at han selv faller ned sammen med sauene, vil det kunne ta lang tid før noen oppdager det og kan komme til unnsetning.

- Jeg er redd både for meg selv og livet til sauene og gjeterhundene om

noe slikt skulle skje, for ikke å snakke om usikkerheten rundt hva slags *ansvar* jeg har om også avløseren, dyrlegen eller andre skulle bli rammet, sier han.

Mange lever i frykt

Det skal være solgt rundt 200 golv av typen Tulla systemgolv rundt om i landet. Av disse har, i skrivende stund, 8 kollapset under bruk. De som har opplevd at deler av golvet har falt sammen, har fått mer eller mindre hjelp fra produsent og/eller forhandler til å reparere selve skaden. Men ikke nødvendigvis fått sikret resten av golvarealet.

- Gjennom media og Norges Bondelag har jeg imidlertid blitt kjent med at golvet anses å ha en mangel som har vært den direkte årsaken til flere kollapser, sier Grønstad.

- Det alvorligste i denne saken er derfor at det fortsatt er rundt 190 sauebønder som sitter med golv de frykter kan svikte i løpet av beregnet levetid. Og det er her noe må skje, sier Grønstad.

Utilfredsstillende tiltak

- Produsenten har i ettertid riktignok forbedret golvdragerne som selges i dag, samt forsøkt å avhjelpe mangelen ved de gamle golvene ved å ettersende såkalte sikringsankre. Jeg kjenner likevel til minst ett tilfelle der et golv har kollapset til tross for at slikt utstyr var montert. Dessuten forutsettes det at disse sikringsankrene monteres eller bekostes montert av golvets eier, noe som etter min vurdering ikke er tilstrekkelig til å oppfylle kjøpslovens krav om utbedring av et produkt med vesentlige mangler, sier han.

Avslag på reklamasjonen

Grønstad selv benyttet derfor et standard skjema for reklamasjon på Tulla systemgolv, som Norges Bondelag har utarbeidet. Dette ble sendt til både produsenten Reime Agri AS, forhandleren Felleskjøpet Rogaland Agder og produsentens forsikringsselskap før jul i fjor. Her krevde han at forhandler eller produsent utbedrer golvet hans på en fullgod måte, slik at det har de egenskaper man med rimelighet måtte kunne forvente ved kjøpet. Dersom slik utbedring ikke skjer eller kan skje, krevde Grønstad full erstatning for de kostnader han påføres ved at han selv må besørge utbedring eller utskifting av golvet. Alternativt krevde han omlevering og montering av et golv som tilfredsstillende de kravene som må kunne forventes av denne typen golv. I ettertid har både Lars Ø. Grønstad og andre som har reklamert på golvet uten å ha hatt uhell, fått avslag både fra produsenten, forhandleren og produsentens forsikringsselskap.

Frustrert

Både Grønstad og andre sauebønder i området stiller seg undrende til at Norsk Sau og Geit, som deres faglag for sau, verken har engasjert seg i temaet, eller tidligere omtalt sauegolvkollapsene i medlemsbladet Sau og Geit.

- Takket være Hordaland Bondelag har Norges Bondelag heldigvis tatt tak i saken og har satt ned en styringsgruppe som arbeider sammen med administrasjonen om dette. Forhåpentligvis vil også NSG nå engasjere seg, sier Lars Ø. Grønstad.

- Men dette er en alvorlig sak for mennesker og dyr, og burde i tillegg engasjere både Mattilsynet og Arbeidstilsynet. Vi som har vært opptatt av denne saken her i Sunnhordland har tatt kontakt med begge instanser lokalt, men foreløpig ikke fått noen tilbakemelding fra disse. Det samme gjelder Norske Landbruks-tjenester, som er paraplyorganisasjonen for avløserlagene, sier Grønstad.

Lars Ø. Grønstad savner større engasjement fra offentlige instanser.

- Nå må fokuset rettes mot de 190 andre

- Vi som har hatt kollaps føler oss godt ivaretatt. Nå må fokuset rettes mot de mange andre som går med hjertet i halsen – i frykt for å havne i møkkakjelleren!

- Det var jo en forferdelig opplevelse, forteller Leif Grindheim – en av Etne-bøndene som har hatt kollaps på sitt Tulla sauegolv. Rett før kollapsen hadde han vært inne på det aktuelle golvet bærende på gutten i bæremeis.

- Jeg tør ikke tenke på hvordan det kunne gått hvis golvet hadde sviktet da, sier han. Det har snart gått et år siden ulykken og den unge sauebonden er tilsynelatende fattet og rolig.

Da golvet sviktet havnet 30 sauer i møkkakjelleren.

- Jeg fikk ringt til noen naboer som umiddelbart kom for å hjelpe til. Jeg hoppet ned i møkkakjelleren som heldigvis ikke var fullere enn at jeg kunne stå på bunnen. Takket være rask hjelp fra gode naboer greide vi å redde 29 av 30 sauer. Så for oss gikk dette relativt bra. Jeg vil si at vi får god hjelp fra både produsent, leverandør og forsikringsselskap. Har inntrykk av at dette også gjelder de andre som er rammet. Nå er det om å gjøre at alle de rundt om i landet som har dette golvet – men som

- En forferdelig opplevelse, forteller Leif Grindheim. Foto: Ole G. Hertenberg

enda ikke har hatt kollaps – får hjelp til å forebygge nye ulykker, understreker Leif Grindheim.

Må droppe storbingen

I 2015 bygde Grønstad nytt sauhus for 200 dyr i forlengelsen av det gamle. Det var gjennomtenkt og veldig praktisk innredet, men har ikke kunnet benyttes som planlagt på grunn av usikkerhet rundt golvkvaliteten.

Tekst og foto: Anne Cath. Grimstad

Lars Ø. Grønstad vokste opp på gården «Sambrauto» i Etne sør i Hordaland, og overtok den etter foreldrene i 1976. Her har han i dag en drift basert på melkeproduksjon og sau, der sauebesetningen omfatter rundt 120 vinterføra dyr.

Ønsket storbingeløsning

I 2015 bygde han nytt sauhus for 120 sauer, i forlengelsen av det gamle sauhuset som hadde plass til 57 dyr. Han satset på storbingeløsning med både islandshekk, forutlegger og kraftførautomat fra Reime, og kjøpte også Reimes Tulla systemgolv ut fra anbefalingene han fikk fra sin rådgiver hos

forhandleren Felleskjøpet. Golvet består av plastrister i liggearealet og strekkmallrister foran islandshekken. Det siste for normal klauvslitasje i inneføringssesongen. Ristene er montert på Reimes AH-dragere, de lengste med et spenn på 4,40 meter.

Måtte ominnrede

I og med at kraftførautomatene fra Reime er dimensjonert for 80 sauer, hadde Grønstad planlagt storbingen på den størrelsen. Ifølge samtaler Grønstad har hatt i ettertid, var ikke leverandøren på byggetidspunktet klar over at golvet var konstruert for en statisk belastning på bare 200 kg pr. kvadratmeter.

Etter at flere sauegolv av denne typen har kollapset uten forvarsel, har Grønstad imidlertid endret innredningen, slik at det nå ikke går mer enn 30 sauer i hver binge, med tilgang til hver sin del av islandshekken og med eget opplegg for kraftføra. I tillegg har han fått mye ekstra arbeid når saueene kommer hjem fra fjellet og skal veies og sorteres. Han våger ikke å ta inn alle dyra samtidig, selv om det er plass. I stedet for å kunne arbeide rasjonelt og enkelt, slik tanken med det nye bygget var, må han i stedet ta saueene inn i puljer.

Men det er jo ikke slik han vil ha det. Kraftførautomaten står for eksempel fortsatt i originalemballasjen i maskinhuset. Den kan ikke benyttes som planlagt, og vil bli returnert til Reime Agri AS.

Kraftførautomaten som skulle betjene 80 sauer i storbingeløsning hos Grønstad vil bli returnert til Reime Agri AS.

Ønsker å endre byggeforskriftene

De fire lokallagslederne i region 1 i Hordaland Sau og Geit sendte i februar en henvendelse til fylkestyret, der de ba Hordaland Sau og Geit ta saken rundt Tulla sauegolv opp med NSG sentralt.

Tekst og foto: Anne Cath. Grimstad

Brevet er underskrevet av Vidar Åstveit i Etne Sau og Geit, Bjarne Berge i Kvinnherad Sau og Geit, Per Magne Eikenes i Mauranger Sau og Geit og Dag Sverre Ekkje i Røldal Sau og Geit.

Trenger adferdsforskning

De fire etterlyser et engasjement fra Norsk Sau og Geit, og ønsker at organisasjonen, sammen med Norges Bondelag, bestiller en utredning fra NMBU om dimensjonerende laster for sau i et storbingefjøs. Det man ønsker er at det igangsettes forskning for å finne ut hvilken belastning det er på underlaget når dyra for eksempel beveger seg rundt en islandshekk eller en fôrautomat dimensjonert for 80 dyr.

For lave krav

Dagens lastforskrift angir dimensjonerende nyttelast på sauegolv til 200 kg/m² brukslast. Slik de fire lokallagslederne ser det, er tillatt nyttelast i lastforskriften dimensjonert for lavt. Når sauer med en

vekt på 80 -120 kg står tett foran fôrkassen - og til og med hopper opp på ryggen til hverandre for å finne eteplass - blir lasten fort mer enn 350 kg/m², mener de.

I brevet heter det dessuten at det i utredningsrapporten fra universitetet også bør vurderes om sauer i kamp om eteplass, for eksempel foran fôrkassen, er en dynamisk last - noe som gir en større belastning enn statisk last som er brukt i lastforskriften.

Brevet fra de fire lokallagslederne ble behandlet på årsmøtet i Hordaland Sau og Geit i februar og det ble videresendt til NSG for styrebehandling 13. mars. Styret i NSG konkluderte med at man vil fortsette samarbeidet med Norges Bondelag for å finne fram til gode løsninger. Det gjelder spesielt de anslagsvis 190 sauebøndene som har den aktuelle golvtypen, men som foreløpig ikke har hatt kollaps. Det er bl.a. etablert en dialog med NMBU/NLR vedr. vurdering av nyttelast og lastforskrifter. I tillegg er Bondelaget, i samarbeid med Gjensidige Forsikring og Norsk Land-

Vidar Åstveit i Etne Sau og Geit og tre andre lokallagsledere i Sunnhordland ber NSG bestille adferdsforskning på sau i storbinge fra NMBU.

bruksrådgiving, i ferd med å etablere et tilbud til de 190 (se egen sak: «Bondelaget tilbyr inspeksjon og tilstandsrapport».)

Bondelaget tilbyr inspeksjon og tilstandsrapport

I et samarbeid med Norsk Landbruksrådgiving og Gjensidige Forsikring etablerer Norges Bondelag nå et tilbud til sauebønder som så langt ikke har vært utsatt for golvkollaps.

Tekst og foto: Ole G. Hertenberg

De 8 sauebøndene som har hatt kollaps på sine sauegolv er, så langt Sau og Geit kjenner til, relativt godt ivaretatt av sine leverandører og forsikringsselskaper. Nå iverksettes et betryggende tilbud til de som har montert Tulla Systemgolv, men som foreløpig ikke har hatt kollaps.

- Vi har sendt et brev til alle våre rundt 50 medlemmer som vi vet har slike golv, og anmodet dem om å reklamere på golvet. For å gjøre det enklere har vi utarbeidet et standardskjema for slik reklamasjon, som også ikke-medlemmer kan få tilsendt etter henvendelse, sier organisasjonssjef Astrid Solberg i Norges Bondelag som har nedlagt store ressurser i denne saken.

Alle bør reklamere

Hun har ingen oversikt over hvor mange som har benyttet seg av reklamasjonsskjemaet, men anslår at det nok dreier seg om et tjuetalls bønder. Solberg oppfordrer på nytt alle som har kjøpt det aktuelle golvet til å reklamere. Ellers kommer man i hvert fall ingen vei.

- Det kan være snakk om foreldelsesfrister her. For enkelte er det kanskje allerede for sent. Men vi ber likevel alle om å reklamere, understreker hun.

- For å hindre at kravene blir foreldet, bør man i tillegg til å reklamere, be om utsatt frist for foreldelse. Et foreldelsesbrev må sendes både produsent og leverandør, og deres forsikringsselskap. Norges Bondelag har utarbeidet standardbrev også for dette, som sendes direkte til våre medlemmer. Andre kan få dette ved henvendelse, sier hun.

Avtale om inspeksjon

- Det viktige nå er jo å få kartlagt potensielle skader i de fjøsene som har dette golvet, men som foreløpig ikke har hatt kollaps, understreker Knut Martin Glesne i Gjensidige Forsikring. - I samarbeid med Norsk Landbruksrådgiving og Norges Bondelag tilbyr vi derfor nå alle sauebønder - enten de er medlemmer i Bondelaget og/eller kunder i

Gjensidige eller ikke - en inspeksjon. Mot en moderat egenandel på kr 2 000 - resten dekker Gjensidige - vil de få en tilstandsrapport på golvet og en vurdering av risiko for kollaps, samt en oversikt over nødvendig utbedringstiltak som kan sikre et stabilt og godt golv, opplyser Glesne.

- Vi er nå i gang med å utarbeide dette tilbudet konkret. Alt må være klart til beitesesongen starter og fjøsene tømmes. Vi arbeider nå med å lage kriteriene for hvordan vi skal prioritere besøkene, forteller bygningsrådgiver og prosjektleder Per Olav Skjølberg i NLR.

I skrivende stund er ikke detaljene i tilbudet avklart. Sauebønder som kan være interessert i å vurdere å benytte seg av tilbudet, bes derfor å følge med på nettsidene www.nsg.no og www.bondelaget.no

Operativt til 1. mai

- Vi regner med å ha tilbudet klart i løpet av april, forteller Skjølberg. Vi har allerede mange bønder som ønsker besøk fra oss. Det blir sjølsagt mulig for flere å melde seg på. Vi sender ut informasjon om dette så snart vi har opplegget på plass. Når tilstandsrapporten er skrevet og de nødvendige utbedringstiltakene er definert, blir spørsmålet: Hvem dekker selve utbedringskostnadene?

Rettssak i november

- Her blir det jo spennende å se hvordan den viktige rettssaken berammet til november ender. Det dreier seg om Kato Sinnes på Jæren, som med Gjensidige i ryggen har saksøkt Reime Agri AS og Agro Maskiner AS. Det kan være at dommen vil skape presedens i forhold til hvordan disse 190 kommer ut, sier Glesne.

Hvem dekker utbedringskostnadene?

- Hvis den nevnte rettssaken frikjenner Reime, er da Gjensidige beredt på å dekke utbedringskostnadene til sine kunder?

- Det er noe vi må avvente å ta stilling til om situasjonen skulle oppstå, sier han.

Astrid Solberg, Norges Bondelag.
Foto: Norges Bondelag

Per Olav Skjølberg, Norsk Landbruksrådgiving, stiller med kompetente bygnings-
teknikere.

Knut Martin Glesne og Gjensidige Forsikring
fullfinansierer tilbudet.
Foto: Gjensidige Forsikring

Mattilsynet har få virkemidler

- Jeg har fulgt opp saken etter beste evne, men i forhold til disse sauegolvene er det ikke så mye vi i Mattilsynet kan gjøre, sier seniorinspektør i Mattilsynets avdeling Haugalandet, Olav Tørresdal.

Tekst og foto: Anne Cath. Grimstad

I alt har, ifølge Tørresdal, 15 sauer omkommet på Haugalandet som følge av golvkollapsene, og i tillegg har redningsaksjonene for å berge de andre vært dramatiske for dyra.

- Det er ikke tvil om at det er snakk om dårlig dyrevelferd der og da, og det er jo også en fare for at det kan skje igjen, sier han.

Behandlet i fagforumet

Tørresdal er veterinær og fagrådgiver for dyrevelferd i Mattilsynets region sør og vest. Etter at han ble kontaktet av saue- næringa i Sunnhordland, laget han et saks- framlegg for Interregionalt fagforum for dyrevelferd, som behandlet saken på sitt møte i oktober 2016. Her ble konklusjonen

at Tørresdal selv skulle følge saken videre, fordi det var i sør og vest de fleste tilfellene av golvkollaps hadde funnet sted. Blant annet ble han bedt om å kontakte Reime for å høre hva produsenten hadde å si om saken, samt undersøke med Direktoratet for byggkvalitet vedrørende godkjennings- ordninger.

Fra Reime mottok han et standard svar hvor skyldspørsmålet ble avvist, på linje med det andre involverte i saken har fått. Fra direktoratet fikk han beskjed om at det ikke lenger er noen generell godkjennings- ordning her i landet for nye golv i sauehus. Tørresdal har også vært i kontakt med professor Knut Bøe ved Institutt for bygningsteknikk ved NMBU på Ås om saken.

Golv hos Arne Grindheim var en kombinasjon av plastrister og stålrister.

- Kollaps av golv i fjøs kan utsette eksempelvis bonden, veterinær og andre medhjelpere for stor fare, skriver Arbeidstilsynet i sitt brev til Reime Agri AS.

Arbeidstilsynet krever sikringstiltak

Allerede i mars i fjor ble Reime Agri AS kontaktet av Arbeidstilsynet, som gjorde det klart at man forventet at Reime iverksatte gode tiltak for å sikre sauefjøs hvor det var montert sauegolv fra dem.

blir montert, og montert på riktig måte. Videre skal det kontrolleres at alle monterte sauegolv produsert og levert av Reime Agri AS skal tåle alle aktuelle belastninger som løsdrikt av sau fører til.

Arbeidsplassen skal være trygg

I brevet forutsettes det at Reime ikke monterer nye sauegolv før dimensjonering, konstruksjon, materialvalg og annet er nøye gjennomgått. De rådes dessuten til å gå i dialog med Norges Bondelag, og andre aktører i næringen, for en gjennomgang av sikkerheten ved bruken av dette produktet. Sauebonden og eventuelle arbeidstakere og medhjelpere skal være sikre på at de har en trygg arbeidsplass.

Tekst og foto: Anne Cath. Grimstad

Arbeidstilsynet tok tak i saken etter henvendelse fra Norges Bondelag.

Pålegges kontroll

I brevet til Reime slås det fast at skadepotensialet ved sammenbrudd av slike sauegolv vurderes til å være betydelige. Kollaps av golv i fjøs kan utsette mennesker som oppholder seg der, eksempelvis bonden, veterinær og andre medhjelpere, for stor fare.

Videre heter det at Arbeidstilsynet forutsetter at Reime Agri AS sørger for å kontrollere at sikringsankre og annet utstyr som er ettersendt den enkelte golvkjøper

Taust fra veterinærforeningen

Veterinær Håvard Kambo i Etne kom til stedet rett etter at sauegolvet til Arne Grindheim kollapse våren 2016 og 30 voksne sauer falt ned i gjødselkjelleren. Kambo tok for et halvt år siden kontakt med Den Norske Veterinærforening (DNV), men har ikke fått svar.

Tekst og foto: Anne Cath. Grimstad

- Dette var en situasjon jeg håper jeg aldri får oppleve igjen, men om det likevel skulle skje, enten med meg selv eller noen av mine kolleger, vil jeg for eksempel vite om forsikringene våre gjennom foreningen dekker de eventuelle skader eller konsekvenser ulykken måtte påføre oss.

- Så vidt jeg vet har nå totalt åtte sauegolv av typen «Tulla» kollapse, og jeg lurar også på om DNV vil forfølge saken, enten ved å bidra til at det stilles krav overfor produsenten eller på annen

måte jobbe for at skademulighetene reduseres, sier Kambo.

- DNV må ta tak i dette

- Kambo mener DNV må ta tak i dette, både ut fra helse, miljø og sikkerhet for veterinæren, men også ut fra hensynet til dyrevelferd. Her er det fare for at flere golv kan kollapse, med skade, eventuelt død, for både folk og dyr. Det er nå mer enn et halvt år siden Kambo første gang kontaktet veterinærforeningen om dette temaet. I september 2016 fikk han tilbakemelding

Veterinær Håvard Kambo i Etne i Hordaland har i skrivende stund ikke fått svar fra DNV.

om at foreningen jobbet med saken, men i skrivende stund kjenner han ennå ikke til noen konklusjon.

- Det er vondt for oss også!

- Vi lever av og for norsk landbruk og vår første prioritet er sikkerhet for folk og dyr. Nå gjør vi det vi kan for å hjelpe de bøndene som har behov for det, sier daglig leder Erik Joa i Reime Agri AS.

Tekst: Ole G. Hertenberg **Foto:** Reime Agri AS

- Siden vi ble kjent med de første hendelsene med svikt i deler av sauegolvet, har vi jobbet hardt for å snu alle «steiner» og klarlegge alle forhold. Videre følge opp kundene og samarbeide med forhandlere. Vi har et tilbud om utsending av passive sikringsselementer som er utviklet for å høyne sikkerheten dersom noe uforutsett skulle skje med golvet. Vi har besøkt svært mange bønder som har Reimegolv, sier han.

Bistår NLR

- Det er veldig flott at Norges Bondelag har engasjert seg og at Gjensidige bistår økonomisk til det inspeksjonstilbudet alle som har sauegolvet nå får. Vi bistår NLR og mener at den bygningstekniske kompetanse de har er svært viktig. Det er klart at det er en rekke bygningstekniske forhold som har stor betydning for sikkerheten i fjøset.

- I etterpåklokskapens klare lys kan det se ut

som om konstruksjonen er for svak. Er det noe dere tar selvkritikk på her?

- Nei, vi kan ikke se det. Da vi lanserte Tulla Systemgolv i 2009, ble vi av fagjuryen i AgroTeknikk premiert for et utmerket produkt som både var enkelt å montere og som var rimelig i innkjøp. Golvet ble raskt veldig populært. Et problem har vært at det ikke har vært montert på en bygnings-teknisk forsvarlig måte. I noen tilfeller har opplegg og fundamentet eller annet ikke vært godt nok utført. Bygningskyndige folk har ikke hatt problemer, men det er klart at landbruket har unntak fra PBL og det er gjort en del bygningstekniske feil.

Kan ikke ta ansvar for overlast

- Det er etter mitt skjønn ikke tvil om at Tulla Systemgolv tilfredsstiller gjeldende norm for småfegulv på 200 kg/m². Men dersom man overbelaster gulvet med laster det ikke er beregnet for, som for eksempel

- Er du usikker; ta kontakt med oss, oppfordrer Erik Joa.

dobbeltvirkende frontlaster for å laste inn rundballer, kan det bli i meste laget. Slikt kan ikke vi ta ansvar for, fastslår Joa.

- Jeg vil også her i Sau og Geit gjerne få gjenta at de som har behov for det, kan få sikringsselementer vederlagsfritt tilsendt fra oss. Om du føler deg usikker må du gjerne også ringe oss, sier Joa.

Du finner informasjon og oversikt over hvordan du bestiller sikringsselementer ved å besøke www.reime.no